

УДК 341.96

ВАХОНЄВА Т. М.,

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА НА ФОРМУВАННЯ ТА ПРАВОВУ ОХОРОНУ АВТОРСЬКИХ І СУМІЖНИХ ПРАВ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті досліджуються основні категорії міжнародного права, що здійснюють вплив на формування й правову охорону авторських та суміжних прав в Україні. Визначається сутність міжнародного співробітництва, форми гармонізації національного законодавства, досліджується участь країни в міжнародній системі охорони авторських прав. Визначається правовий статус основних міжнародних організацій та їх правотворча діяльність щодо правового регулювання авторських і суміжних прав.

Ключові слова: уніфікація, гармонізація, міжнародні організації, міжнародне співробітництво, міжнародний договір, міжнародна охорона авторських прав, міжнародна охорона суміжних прав.

Постановка проблеми. Останні десятиліття Україна здійснює серйозні зусилля щодо розвитку свого законодавства у сфері захисту інтелектуальної власності, у тому числі у сфері захисту авторських і суміжних прав. Окрім проведення внутрішніх реформ законодавства різних галузей права, однією з основних умов успіху цих реформ є міжнародне співробітництво, гармонізація національного законодавства, участь країни в міжнародній системі охорони авторських прав тощо. Міжнародне співробітництво різних держав світу дає змогу максимально вдосконалити національне законодавство, гармонізувати його відповідно до принципів і стандартів міжнародного права, вирішити питання регулювання міжнародних приватних відносин тощо. Усе це обумовлює актуальність обраної теми та необхідність проведення дослідження у відповідній сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти авторського права й суміжних прав Європейського Союзу (далі – ЄС) та їх вплив на формування й правову охорону авторських і суміжних прав в Україні вивчали такі вітчизняні науковці, як Г.О. Андрощук, Р.В. Дроб'язко, Р.Є. Еннан, Ю.М. Капіца, Л.Т. Комзюк, О.П. Орлюк, Н.Є. Сорока та інші. Однак у зв'язку з активізацією процесу євроінтеграції України останнім

часом та наданням особливого значення інтелектуальній власності залишається необхідність детального дослідження діяльності міжнародних організацій і їх правотворчої діяльності в різних сферах, у тому числі у сфері авторського й суміжного права.

Метою статті є визначення основних категорій міжнародного права, які здійснюють вплив на формування авторських і суміжних прав в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Гармонізація в науці міжнародного права тривалий час розглядалась як метод уніфікації права. Останнім часом гармонізація стала розглядатись як більш широке поняття. Кінцевою метою уніфікації є формування конкретної норми шляхом прийняття внутрішнього законодавчого акта або укладення міжнародного договору. Однак такий шлях упорядкування регулювання різних видів відносин не завжди приводить до бажаного результату, оскільки не може врахувати відмінності й особливості різних національних правових систем. Для успішної уніфікації необхідна гармонізація законодавства, вона завжди передбачає тривалий процес, який складається з багатьох етапів, кожний із яких виконує свою функцію. Так, гармонізація передбачає доведення до однорідності цілого комплексу правових категорій: мети правового регулювання відносин, основних ідей і принципів, понятійного апарату, нормативної термінології тощо. Таким чином, уніфікація є складовою частиною гармонізації, однією з її ланок.

Динаміка гармонізації авторського права й суміжних прав тісно пов'язується з динамікою розвитку Європейського Союзу та інтенсивністю інтеграційних процесів у тих країнах, які прагнуть до гармонізації власного законодавства. Інтеграційні процеси в авторському праві України проявляються в різних формах. З позицій полісистемного підходу до структури права інтеграція в правовій сфері проявляється у таких видах взаємодії: 1) міжнародного й національного права; 2) національних правових систем між собою; 3) однорідних елементів, що складають національну правову систему держави (так звана внутрішньоправова взаємодія).

Для реалізації інтеграційних процесів, апробації отриманих результатів, усунення прогалин і колізій у праві в просторі ЄС функціонує низка авторитетних міжнародних організацій: Всесвітня організація інтелектуальної власності (далі – ВОІВ), Комісія Організації Об'єднаних Націй із права міжнародної торгівлі (далі – ЮНСІТРАЛ), Всесвітня торговельна організація (далі – ВТО), Конференція Організації Об'єднаних Націй із торгівлі й розвитку (далі – ЮНКТАД), Організація Об'єднаних Націй із питань освіти, науки і культури (далі – ЮНЕСКО), Міжнародний інститут з уніфікації приватного права (далі – УНІДРУА) тощо. Розглянемо детальніше їх повноваження та діяльність.

ВОІВ здійснює адміністративні функції міжнародних угод у сфері інтелектуальної власності. За активної участі країн-членів ВОІВ здійснює діяльність, спрямовану на формування глобальної політики у сфері інтелектуальної власності, узгодження національних законів і процедур у цій

сфері; надання послуг міжнародним заявникам щодо отримання прав на об'єкти промислової власності; обмін інформацією; надання технічної, організаційної й консультативної допомоги державам – членам ВОІВ; сприяння у вирішенні спорів у сфері інтелектуальної власності між суб'єктами приватного права тощо. Метою діяльності цієї міжнародної організації є сприяння охороні інтелектуальної власності в усьому світі шляхом забезпечення співробітництва між державами та адміністративного управління багатосторонніми договорами, що регулюють правові й адміністративні аспекти інтелектуальної власності. На сьогодні Україна є учасницею більшості вагомих міжнародних договорів у сфері інтелектуальної власності, адміністративні функції яких виконує ВОІВ.

Для врегулювання торговельних відносин на міжнародному рівні ЮНСІТРАЛ розробляє сучасні, справедливі та узгоджені правила для комерційних угод. До них належать такі документи: 1) всесвітньо визнані конвенції, типові закони й правила; 2) правові та законодавчі інструкції й рекомендації, які мають велике практичне значення; 3) оновлювана інформація про прецедентне право та законодавчі акти, що вводять у дію уніфіковані норми права; 4) технічна допомога в здійсненні проектів правової реформи; 5) регіональні й національні семінари з питань уніфікації норм комерційного права. Оскільки майнові права на об'єкти авторського та суміжного прав є товаром, у межах діяльності ЮНСІТРАЛ вирішуються питання правового регулювання комерційних відносин на міжнародному рівні, здійснюється робота щодо гармонізації законодавства різних країн до міжнародних стандартів у відповідній сфері.

Завдання ВТО полягає в наданні допомоги в упорядкуванні процесу торгівлі в межах системи, заснованої за певними правилами; об'єктивному врегулюванні торгових спорів між урядами; організації торговельних переговорів. Основу цієї діяльності складає більше 60 угод ВТО, які є основними правовими нормами політики міжнародної комерції та торгівлі. Принципи, на яких засновуються ці угоди, включають відсутність дискримінації (найбільш прийнятний для нації режим і положення про національний режим), більш вільні умови торгівлі, підтримку конкуренції та додаткові положення для менш розвинених країн. Одним із завдань ВТО є боротьба з протекціонізмом. Із часу свого створення діяльність ВТО слугувала форумом для успішних переговорів про відкриття ринків у сфері телекомунікацій, інформаційно-технологічного обладнання й фінансових послуг.

Рішення ЮНКТАД приймаються у формі резолюцій і мають рекомендаційний характер. Основні завдання є такими: сприяння розвитку міжнародної торгівлі; рівноправне, взаємовигідне співробітництво між державами; розробка рекомендацій, принципів, організаційно-правових умов і механізмів функціонування сучасних міжнародних економічних відносин; участь у координації дій інших установ системи ООН у сфері економічного розвитку господарських зв'язків та підтримка міжнародної торгівлі тощо.

ЮНЕСКО є правонаступником міжнародного комітету Ліги Націй із питань інтелектуальної співпраці та її виконавчої установи – Міжнародного інституту інтелектуальної співпраці. Міжнародний комітет (або комісія) з інтелектуальної співпраці в складі 12 чоловік було створено в 1922 р. Для координації міжнародної співпраці з реалізації програм створені й функціонують відповідні міжурядові комітети та ради, до складу яких входить встановлена кількість представників тих країн-членів, які обираються Генеральною конференцією на певний період. У країнах-членах діють національні органи із затверджених ЮНЕСКО програм.

Діяльність УНІДРУА зосереджується переважно на підготовці проектів багатосторонніх міжнародних договорів про уніфікацію правових норм із різних питань цивільного й торговельного права. Цей міжнародний інститут підготував понад 70 проектів конвенцій у різних галузях міжнародного приватного права. Часто інші міжнародні організації уповноважують УНІДРУА підготувати проект конвенції або провести попередні порівняльно-правові дослідження, які стали б основою для укладення міжнародних документів у межах цих організацій.

Національне українське законодавство у сфері авторського права й суміжних прав не може розвиватись без визнання міжнародних стандартів, важливість яких зростає внаслідок виникнення нових технологій, що знищують будь-які національні кордони під час використання результатів творчості. Адже об'єкти авторського права й суміжних прав за своєю природою не мають матеріалістичного походження, тому шляхом використання телекомунікаційних технологій можуть бути поширені та розповсюджені на значні відстані без дозволу на це авторів або інших власників майнових прав на літературні, художні твори, фонограми, відеограми тощо. Такий стан справ потребує особливої уваги до вирішення питань міжнародної правової охорони авторських і суміжних прав у всьому світі.

Міжнародний договір є тим засобом забезпечення охорони авторських та суміжних прав, який дає змогу здійснювати охорону й захист цих прав у межах не окремої країни, а міжнародного співтовариства, а також узгоджувати правові позиції різних держав і норми різних правових систем, створювати універсальні стандарти для здійснення охорони належних суб'єктам авторських та суміжних прав правовідносин. З метою створення надійної й доступної системи захисту авторських і суміжних прав міжнародні організації, країни світу сприяють прийняттю міжнародних нормативних актів, які покликані вирішувати проблеми правового регулювання відносин інтелектуальної власності та їх захисту. Однією з перших конвенцій, спрямованих на охорону авторських прав, була Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів 1886 р.

Вказаний акт був першим багатостороннім міжнародним договором, спрямованим на уніфікацію міжнародно-правової охорони авторських прав. У результаті прийняття Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів її країни-учасниці створили Союз з охорони художніх та літе-

ратурних творів. Однак основним недоліком Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів вважають закріплені у ній високий рівень охорони авторських прав. У зв'язку із цим Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів не стала універсальною в застосуванні, хоча окремі принципи правової охорони авторських прав стали основоположними в подальшому виробленні та прийнятті подібних міжнародних нормативних актів у сфері регулювання відносин інтелектуальної власності.

Пропонуємо розглянути основні принципи міжнародної охорони авторських прав, проголошені Бернською конвенцією про охорону літературних і художніх творів:

1) уперше закріплено принцип національного режиму, згідно з яким твори, створені в одній із країн – членів Союзу з охорони художніх та літературних творів, повинні отримувати в усіх інших країнах – членах Союзу з охорони художніх та літературних творів таку ж охорону, яка надається власним громадянам (ст. 5);

2) територіальний принцип, дотримання якого передбачає визнання охорони того твору, який уперше опубліковано на території держави-члена, незалежно від громадянства автора (п. 3 ст. 5);

3) принцип надання правової охорони літературним і художнім творам незалежно від форми й способу вираження та можливість не надавати правову охорону творам, які не закріплюються в тій чи іншій матеріальній формі (ст. 2);

4) принцип нерозповсюдження правової охорони на новини або на різні події, що мають характер звичайної прес-інформації (п. 8 ст. 2). Також Бернська конвенція закріпила можливість внесення положень до національного законодавства щодо охорони офіційних текстів законодавчого, адміністративного та юридичного характеру, а також офіційних перекладів таких текстів (п. 4 ст. 2);

5) принцип надання правової охорони авторам, які є членами Союзу з охорони художніх та літературних творів (ст. 2).

Одним із центральних положень будь-яких міжнародних конвенцій є норми про строки охорони авторських прав тощо.

Загальний аналіз Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів вказує на те, що вона охороняє особисті немайнові права й майнові права автора. Особисті немайнові права охороняються шляхом визнання права на авторство, права на забезпечення цілісності тексту, права на вилучення з обігу всіх екземплярів свого твору. Особисті немайнові права належать автору незалежно від його майнових прав та зберігаються за ним у разі уступки виключних майнових прав на використання твору. Як бачимо, більшість положень Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів уже запроваджені в наше національне авторське законодавство та успішно використовуються у вітчизняному праві.

В Україні, крім Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів, провідними міжнародними нормативними актами є Всесвітня

конвенція про авторське право 1952 р., Договір ВОІВ про авторське право 1996 р., Міжнародна конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм та організацій мовлення 1961 р. (Римська конвенція), Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм 1971 р. (Женевська конвенція), Договір ВОІВ про виконання й фонограми 1996 р., Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) 2008 р. та багато інших.

Всесвітня конвенція про авторське право є наступною за значущістю після Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів та не зачіпає її положень. Безпосередньо в ст. 1 Всесвітньої конвенції про авторське право закріплюється так званий принцип державної охорони авторських прав, який означає, що кожна держава – учасниця Всесвітньої конвенції про авторське право повинна відповідно до свого національного законодавства приймати всі заходи, необхідні для забезпечення охорони прав авторів і всіх інших володільців авторських прав на твори. Зазначеною нормою не закріплюються конкретні заходи, які мають застосовуватись для досягнення цього результату. Передбачається, що кожна держава сама повинна визначити, наскільки доцільне застосування цивільно-правових норм, а також використання адміністративного впливу або застосування кримінального законодавства для охорони авторських прав.

Окрім уніфікації положень міжнародних договорів, необхідне також укладення додаткових договорів із конкретними країнами щодо регулювання авторських і суміжних відносин у цілому або в конкретно визначеній сфері. Усі угоди можна розділити на три основні види:

1) угоди, які зобов'язують державу-учасницю визнавати авторські права громадян іншої держави-учасниці та їх правонаступників на твори науки, літератури й мистецтва (держава-учасниця також визнає авторські права громадян третіх країн і їх правонаступників на твори, уперше випущені у світ на території іншої держави-учасниці, і надає на своїй території охорону вказаним правам на тих же умовах, які встановлюються законодавством для власних громадян);

2) угоди, які зобов'язують надавати авторам – громадянам держав-учасниць національний режим;

3) угоди, які відсилають до Всесвітньої конвенції про авторське право 1952 р. та зобов'язують застосовувати її положення [1, с. 44–45].

Міжнародна конвенція про охорону прав виконавців, виробників фонограм та організацій мовлення 1961 р. (Римська конвенція) залишається основним договором, який забезпечує охорону суміжних прав на міжнародному рівні. Римську конвенцію засновано на закріпленні двох основних принципів: принципу надання національного режиму охорони (відповідно до якого кожна держава, що бере участь у Римській конвенції, зобов'язана надати іноземним виконавцям, виробникам фонограм та організаціям мовлення таку ж охорону їх прав, яка надається згідно з внутрішнім законодавством держави її власним громадянам і юридичним особам) та прин-

ципу встановлення мінімально допустимого рівня охорони прав (згідно з яким будь-яка держава, яка бере участь у Римській конвенції, повинна гарантувати, що спеціально передбачені Римською конвенцією права надаватимуться громадянам і юридичним особам з інших держав – учасниць Римської конвенції). Так, Римська конвенція виходить із того, що кожна держава, яка бере в ній участь, має самостійно визначити та прийняти відповідно до своєї правової системи заходи, необхідні для застосування положень, передбачених Римською конвенцією (ст. 26).

Конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм 1971 р. (Женевська конвенція) є певною мірою доповненням до Римської конвенції, присвяченою питанням надання правової охорони виробникам фонограм від певних дій, що можуть порушувати їх інтереси. Женевська конвенція не вимагає надання національного режиму охорони для іноземних володільців прав на фонограми, а лише передбачає для держав-учасниць обов'язок забезпечення правової охорони інтересів виробників фонограм щодо обмеженого переліку дій (ст. 2). Фактично Женевська конвенція призначається для здійснення боротьби з тиражуванням і розповсюдженням контрафактних екземплярів фонограм на різних матеріальних носіях.

Договір ВОІВ про авторське право та Договір ВОІВ про виконання й фонограми 1996 р. належать до так званих інтернет-договорів, оскільки їх розробка повинна була врахувати розвиток нових інформаційних цифрових і комп'ютерних технологій. Однак ці міжнародні акти регулюють не лише питання, пов'язані з Інтернетом. Так, основні положення згаданих договорів передбачають також розширення меж правової охорони, систематизацію правових норм, уточнення переліків і змісту можливих винятків та обмежень тощо. Договір ВОІВ про авторське право містить положення про право на розповсюдження, право на прокат, право на доведення до загального відома, а також встановлює для країн-учасниць зобов'язання передбачати адекватні заходи, що дозволять правоволодільцям захищати свої права від порушень, у тому числі положення про відповідальність за обхід технічних засобів захисту, за знищення чи зміну інформації про управління правами тощо.

Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) входить до пакету документів про створення ВТО та охоплює питання, пов'язані з визначенням основних видів інтелектуальної власності, і питання визначення заходів запобігання недобросовісній конкуренції, адміністративним процедурам і митним заходам. Основною метою Угоди ТРИПС є сприяння розвитку міжнародної торгівлі й створення найбільш надійної правової бази для неї. Одним з основних положень Угоди ТРИПС є закріплення обов'язку учасників дотримуватись усіх істотних норм Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів. Принциповим положенням стало питання примусового здійснення й захисту прав на результати інтелектуальної власності в межах не лише ци-

вільного законодавства та цивільного процесу, а й адміністративного та кримінального законодавства й процесу (перехід у площину публічних відносин). Угода ТРІПС встановлює цілий комплекс заходів охоронного та захисного характеру, вимагає встановлення особливого повноваження судів щодо винесення рішень про знищення чи відчуження контрафактних товарів поза комерційною метою без будь-якої компенсації порушнику. Як цивільно-процесуальний захід судові органи повинні наділятися правомочністю видавати судові накази з вимогою про припинення порушення прав тощо.

Угода ТРІПС фактично закріпила конкретний порядок розгляду спорів між державами – членами ВТО у сфері інтелектуальної власності з можливістю застосування торговельних санкцій на державному рівні. ТРІПС підпорядкувала міждержавні спори у сфері охорони інтелектуальних прав процедурам розгляду справ у ВТО. І це означає, що за відсутності узгодження в питаннях застосування й тлумачення Угоди ТРІПС учасники можуть звернутись до третейської групи, яка створюється ВТО. Головною особливістю вирішення спорів у ВТО є можливість негативного впливу на торговий стан країни. Держави – члени ВТО беруть на себе обов'язок не лише приймати відповідні законодавчі норми, а й забезпечувати реальну практику їх виконання тощо.

Звісно, це далеко не вичерпний перелік міжнародних договорів та угод, які здійснюють вплив на формування нашого національного законодавства й міжнародного врегулювання відносин у сфері реалізації авторських і суміжних прав. Окрім міжнародних договорів, варто згадати директиви, які є найбільш вдалим для досягнення мети зближення національних законів і практики правовим інструментом. Хоча директива як правовий документ не має прямої дії на території держав – членів ЄС, вона створює унікальне поєднання юридичних зобов'язань держав-членів після досягнення певного результату (на що, власне, і націлюється сама директива) та свободи у виборі засобів і методів для її досягнення. Директива ЄС слугує інструментом гармонізації національного законодавства держав-членів, тобто встановлення загальних меж правового регулювання в певній сфері суспільних відносин, проте без введення повної однаковості. Саме тому директива ЄС потребує трансформації у внутрішнє право держав-членів.

Найбільш значущими у сфері регулювання авторських і суміжних прав є такі директиви:

- Директива ЄС № 91/250/ЄС (кодифікована – № 09/24/ЄС) про правову охорону програм для ЕОМ;
- Директива ЄС № 92/100/ЄС (кодифікована – № 06/115/ЄС) про право на прокат і право на надання в безоплатне тимчасове користування та деякі права, що відносяться до авторського права у сфері інтелектуальної власності;
- Директива ЄС № 93/83/ЄС про узгодження деяких норм авторського права та прав, що відносяться до авторського права, які застосовуються до ефірного мовлення через супутник і до ретрансляції по кабелю;

- Директива ЄС № 93/98/ЄС (кодифікована – № 06/116/ЄС) про гармонізацію строку дії охорони авторського права й деяких суміжних прав;
- Директива ЄС № 96/9/ЄС про правову охорону баз даних;
- Директива ЄС № 01/29/ЄС про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав в інформаційному суспільстві;
- Директива ЄС № 01/84/ЄС про право перепродажу в інтересах автора оригіналу твору мистецтва;
- Директива ЄС № 04/48/ЄС про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності; Директива ЄС № 12/28/ЄС про випадки дозволено-го використання сирітських творів тощо.

Трансформація директиви являє собою узгодження державами – членами ЄС свого законодавства з її нормами шляхом прийняття, зміни чи скасування внутрішньодержавних актів. Таким чином, директива створює загальноєвропейські стандарти, водночас даючи змогу державам – членам ЄС мати власне національне законодавство.

Окрім підготовки проектів директив, регламентів, опублікування повідомлень, консультативної й координаційної роботи, Європейська комісія оцінює результати дії директив, здійснює моніторинг відповідних сегментів ринку в результаті їх застосування та контролює процес імплементації директив у національне законодавство [2, с. 64].

Висновки. Таким чином, сьогодні вже певною мірою склалась система міжнародно-правового захисту авторських і суміжних прав. Україна активно бере участь у цьому процесі: вона є членом більшості існуючих міжнародних організацій, приєдналась до основних міжнародних актів у сфері регулювання авторських і суміжних відносин, бере участь у розробці та впровадженні до національної правової системи прогресивних положень регулювання й охорони авторських і суміжних прав.

Інтеграційні процеси в авторському праві України проявляються в таких формах: 1) у взаємодії міжнародного та національного права; 2) у взаємодії національних правових систем між собою; 3) у взаємодії однорідних елементів, що складають національну правову систему держави (внутрішньоправовій взаємодії). Отже, гармонізація авторського законодавства здійснюється на горизонтальному й міждержавному рівнях. Горизонтальна гармонізація є рівнем узгодження нормативно-правових актів у межах одного блоку актів, що пов'язані між собою одним предметом регулювання або узгодження норм у межах різних галузей права за одним предметом регулювання (наприклад, узгодження норм адміністративного й кримінального законодавства). Рівень міждержавної гармонізації передбачає участь держави в складному механізмі міжнародної охорони авторських і суміжних прав, прийняття та впровадження в національне законодавство міжнародних стандартів у відповідній сфері тощо.

Література:

1. Сарычев И.А. Отношения по использованию произведений науки, литературы и искусства как предметы авторского права : дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / И.А. Сарычев ; Российский гос. социальный ун-т. – М., 2007. – 176 с.
2. Сорока Н.Є. Діяльність Європейської Комісії у сфері захисту авторського права та суміжних прав у Європейському Союзі / Н.Є. Сорока // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2014. – № 2. – С. 57–68.

Вахонева Т. Н. Международное влияние на формирование и правовую охрану авторских и смежных прав в Украине

Аннотация. В статье исследуются основные категории международного права, которые осуществляют влияние на формирование и правовую охрану авторских и смежных прав в Украине. Определяется сущность международного сотрудничества, формы гармонизации национального законодательства, исследуется участие страны в международной системе охраны авторских прав. Определяется правовой статус международных организаций и их правотворческая деятельность относительно правового регулирования авторских и смежных прав.

Ключевые слова: унификация, гармонизация, международные организации, международное сотрудничество, международный договор, международная охрана авторских прав, международная охрана смежных прав.

Vakhonieva T. International influence on copyright and related rights formation and legal protection in Ukraine

Summary. The article analyzes the main categories of international law that have influence on copyright and related rights formation and legal protection in Ukraine. It is determined that international cooperation, harmonization of national legislation, and the country participation in the international system of copyright protection allow to improve national legislation, to harmonize it in accordance with principles and standards of international law, to resolve the issue of regulating international private relations, etc.

During the research it was established that the dynamics of harmonization of copyright and related rights was closely related to the dynamics of the European Union development and the intensity of integration processes in countries that were striving for harmonization of their own legislation. Integration processes manifest in different ways in the Ukrainian Copyright Law. It was defined that integration in the legal sector may be seen in the interaction between: 1) international and national laws; 2) national legal systems; 3) homogeneous elements that make up the national legal system of a country.

The author analyzed activity of some prestigious international organizations that were actively involved in regulation of international relations, including intellectual property relations. It was established that the purpose of such international organizations was to promote the protection of intellectual property all over the world through ensuring cooperation between countries and by providing the administrative governance with multilateral agreements that regulate legal and administrative aspects of intellectual property.

It is stated that an international agreement is a means of copyright and related rights protection that allows to defend and protect these rights not within a single country but within an international community, and to coordinate legal positions of different countries and norms of different legal systems, and to establish universal standards to protect rights of subjects of copyright and related rights. In order to create a reliable and accessible system of copyright and related rights protection, international organizations and countries continue to actively promote the adoption of international regulatory acts that are intended to solve problems of legal regulation of intellectual property relations and their protection.

Key words: unification, harmonization, international organizations, international cooperation, international agreement, international protection of copyright, international protection of related rights.